Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 29 (567) Неділя, дня 27. липня 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС" Перемишль, Побереже 1/I. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк., 1/4 — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошпо. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Розмови на празнику.

I.

З. П. — Загосподароване українське приходство в Р-ському повіті. Старий дім, широкі білі низькі кімнати, на образах і меблях патина родинних традицій; одно з тих старих гнізд, з яких виводились і на протязі віку поповнювались все нові покоління народньої інтелігенції. З розлогого саду несеться крізь отверті вікна ситий подих липневої ночі, пахнуть кльомби, на густу зелень саду кладуться з вікон яркі плями світла Далі внизу — спить село. Тим разом в старім домі виїмково гамірно і людно; справляють празник Петра і Павла, патронів тутешньої церкви. Прибуло богато гостей, здебільша доокулишні сусіди-панотці, також „цівільна" інтеліґенція, дехто забрив сюди „аж зі самого Львова". По вечері розгортається так добре знаний у нас празничний образ: молодь заволоділа патефоном і най більшою кімнатою для танців, статечніші елементи зорґанізувались по дальших кімнатах довкруги неминучих пульок преферанса, а врешті, цілком окремо знайшлись в купці всі присутні політики — при важливих актуальних проблємах. Тут господар дому, кількох панотців, один суддя, один лікар, одна пані меценасова, один заблукавший редактор і ще дехто з оживленням вирішають: — що чувати в політиці, що робити, що буде далі? До речі — як-же виглядає образ нашої політики, якщо дивитись на його під кутом типових інтеліґентських розмов на нашій провінції?

II.

Склалось якось так зразу, що місцеві здебільша ставлять запити і слухають, а „ті що зі Львова" і взагалі „з центру" мусять відповідати. І треба визнати, тим „з центра" відповідь не завсіди приходить легко. І теж проблєми порушується — нічого собі. У всякому разі, все це горішки не для ундівських зубів. Але теж, все це питання щодо яких провінція, провідні люди на місцях цілком слушно можуть, повинні і навіть *мусять* домагатись відповіді. А тих відповідей, наша відповідальна політика, така як вона є тепер — провінції не дає. Наприклад:

о. Г. — Скажіть пане редакторе, як на вашу думку стоїть на загал наша справа?

ред. М. — Що конкретно розуміти під тим поняттям „наша справа"?

о. Г. — Розуміється, мова йде про справу української національно-державної незалежности. Аджеж так як є тепер, вічно бути не може. Там большевики, тут Поляки і взагалі, скрізь на Україні сидять займанці. За нами програна війна, програна також в значінню міжнародньої актуальности української державницької справи. Який вихід з положення предбачає наша політика?

Суддя С. — Справді наша справа перестала бути безпосередньо актуальна, так само як чинник міжнародньої політики, як теж у всіх займанщинах. Наприклад в Польщі, українській справі — хочби у формі т. зв. „національної меншости" — не уділюється майже жадної уваги.

о. Н. — Більше навіть! Дозволю собі завважити панам, що українська справа в строю *визвольному* розумінню, стратила актуальність, хоч як це не дивно, також в значній мірі серед самої-ж таки української суспільности. Нема сумнівів, що наша визвольна проблєма є незвичайно складна і важка, але якщо вже й не маємо якоїсь одної дефінітивної і всіх обовязуючої розвязки цього питання, мусілаб принай менше існувати на ту тему якнайбільш інтенсивна дискусія. Тимчасом, партії самі по собі не є висловом тих чи інших визвольних програм, конкретно жадних визвольних плянів не здійснюють, ані теж над тою справою не думають. Вистарчить переглянути річники нашої преси, щоби переконатись про неймовірно злиденний стан нашого — що так це назву — *визвольницького заінтересовання і освідомлення*. Неактуальність нашої справи починається від нас.

ред. М. — Цілком слушно — але з певними застереженнями. Є три чинники в нашій політиці, які мають яскраво окреслені програми активізації і розвязки української справи. Це є большевики, уенерівці і зорґанізовані українські націоналісти. Одні орентуються на Москву, другі на Польщу і їх в нашому змислі *визвольницькими* назвати не можемо.

Хоч переважно на крови і трупах українського селянства, під боком Польщі виростає грізний конкурент і це Поляки знають: коло Свердловска повстає „Уралмашинстрой", веліт для фабрикації машин, коло Челябинська фабрика тракторів під орудою Американців, яка буде річно випускати 50.000 тракторів, кожен по 60 кінських сил. В Сормові під Нижнім Новгородом будують ґіґантичні заведення будови мостів і пристаней на Волзі, коло Сормова Форд ставить за 50 міліонів долярів автозавод з продукцією 140 тисяч возів річно. Дніпрельстан викінчують в 1932 р. Амторґ роздав в Америці замовлень на суму 200 міліонів долярів. Стандард Ойл заливає світ кавказькою нафтою, Альберт Кальм з Детройту експортує до СССР 40.000 тракторів на 10 літних кредитах. Гарвестер Ко. висилає що року дальші тисячі. 800 амер. інжинерів помагає здійснювати пятилітку. Чули вже про Турксіб, про уральський Комбайн? Знаєте що таке радянський демпінґ? Оті голі, босі, обідрані большевицькі фанатики відмовляють собі всього і ще далеко перед скінченням першої патілєтки починають заливати Европу а в першу чергу Польщу, насичену своєю понадпродукцією радянським смішно дешевим товаром: кальошами, лінолєум, консервами, деревом, житом, нафтою, перкалями і т. д., все це за безцін, все це лише з метою поглиблення Европейської кризи. Послідовний і голодуючий большевизм нищить Польщу вже тепер і Поляки мусять заздалегідь запобігати. І якщо цеї війни не вимусить польська буржуазія, то це зроблять польські робітники, стиснуті кліщами економічного імпасу і примушені голодом шукати для свого продукту східних ринків збуту. Пілсудський знає що робить фашизуючи Польщу, розбиваючи парляментаризм і творючи собі бажану соймову більшість. Війна буде ..

IV.

о. К. — Так, без сумніву, але що ми Українці маємо робити, коли ця справа стане безпосередньо актуальною?

Суддя С. — Здається, існують тільки три можливости виходу зі ситуації: або йти з большевиками, або з Польщею, або взагалі не встрявати і заховуватись пасивно. Як виглядає наша справа в обличу всіх тих трьох можливостей? Передовсім нам неможливо йти з большевиками, бо цебулоб тотожне з нашим національним культурним, соціяльним і взагалі політичним самознищенням. Орієнтуватись на большевиків, це значить піддати Західні Землі Москві, знищити інтелігенцію, селянство і міщанство і взагалі зліквідувати українську визвольну справу.

о. Н. — Дозвольте... Як це так — *орієнтація на національну революцію?* Самі ви пане редакторе перед хвилиною зясували конкретну силу большевиків. Самі також знаєте, що не можна легковажити і Поляків. Які шанси успіху моглаб мати національна революція звернута в умовах законів війни проти одних і других? Тоді нас будуть вирізувати відразу і одні і другі. Мусимо думати трохи більш реально... Де маємо для цього потрібну орґанізацію, де зброю і гроші, де закордонні звязки і конюнктури? Це є пориватись з мотикою на сонце... Революційний активізм є в тих умовах національним самогубством.

Меценасова Л. — Отже орієнтація на Схід — зле. Орієнтація на Польщу — зле. Невтральність — зле. *Революція зле. Що є добре?*

Суддя С. — Найрозумніще булоб поділити ролі, так як це свого часу зробили Поляки, що мали своїх людий по кожнім боці.

ред. М. — що цілком не пересуджує, що ті, що будуть по большевицькім боці будуть вирізувати тих що будуть по інших боках і навпаки .. З приняттям певної орієнтації треба приняти і виконувати також програму тої орієнтації.

о. П. — Дозвольте панове... Дотепер я лише прислухувався, але тепер скажу і я що думаю. Хоч і лайте мене панове і називайте опортуністом чи ще гірше — по мойому, треба йти з тими, з якими наша справа потерпить ще найменше шкоди. Слушно, невтральні бути не можемо. В успіх національної революції не вірю — це є дійсно мотика на сонце. З большевиками нам йти неможливо. Большевизм нищить нас у всякому відношенню, релігійно, національно, культурно, соціяльно, політично і безпосередньо фізично. Признаю зовсім щиро: йдучи з поляками програємо національно, політично і до певної міри соціяльно. Але зможемо всеж-таки богато дечого зберігти, бодай заховати можливости і шанси дальшої боротьби...

ред. М. — От ми й добились до суті справи. Від години питаємо: що робити? і властиво дебатуємо над перевирішеною вже заздалегідь справою. Ваша відповідь панотче, яку ви тільки що дали не є осамітнена. Ту відповідь дають собі в душі чималі верстви нашого громадянства. Неморальне є тільки те, що оті верстви не знаходять досить цивільної відваги отверто говорити про це, що думають і що навіть конкретно здійснють

Але як кажу — наша політика стімулується щей іншими моментами, релігійними, соціяльними, тощо. З хвилиною, коли над Збручем розірветься перша большевицька ґраната, всі оті елє менти які мають причини боятись большевизму автоматично опиняться в польському таборі. Загроза большевизму стімулює передовсім всі потягнення нашого духовенства. Наше духовенство по силі заіснувавших фактів піде і мусить піти до того табору, в якому бачитиме активну охорону своїх релігійних, соціяльних і культурних інтересів. Що лежить в підставі католицької акції яка у нас розгортається щораз ширше, що лежить в підставі візит Гльонда серед українського духовенства? Все це є ідентичне з чинною орґанізацією протибольшевицького фронту. Загроза большевизму опреділює в цім грядучім конфлікті також політичну позицію української інтеліґенції, міщанства і селянства, все це зі соціяльних міркувань. І знова ж таки, не рішаючись на вибір третьої позиції, революційної чи невтральної, ті чинники мусять ви-

ірати між Польщею або большевизмом і на практиці вибірають Польщу. Це є наприклад випадок з УНДО-нням, в якому доцենту знищено всякий визвольницький революційний міт. Ундо усіми силами відрікається формально від угоди, але робить її фактично. Або говорючи простіще: капітулює перед Польщею. Не маючи досить сил для цього, щоби піти на „абсурд революції“ мусить практично капітулювати. Цього не заслонять жадні дементі. Мусимо собі здати справу, що в нашім політичнім життю відбувається процес глибокої діференціяції і переґруповання фронтів. Є це безвиглядна річ старатись тримати у фронті визвольної революції всі елементи, які все одно опиняться в таборі угодовщини. Поляки не є досить дурні, щоб для заспокоєння опортуністичної совісти ундівщини, не кинути їй охлап якогось перемиського університету. Недавні поголоски про угоду мають осьтак своє глибше заложення. Була тут перед хвилею мова про поділ роль. Властиво, ділити роль нема чого. Шлях тих, що не миряться з большевизмом, але теж не важаться станути в боєвий фронт звернутий також в другий бік, накреслений вже сам по собі. Із-за неможливости бути невтральними, він неминуче кінчається в Бельведері.

Що дасть нам силу?

Львів, 17. липня 1930.

Б. К. — Час-до-часу, щоби піддержати чуйність свого громадянства, зактивізувати його проти українства — Поляки бють в алярм про українську небезпеку, про зріст української сили на східних „кресах“.

Почалися ці „алярми“ минулого року — в одинацятиліття відбудування польської державности. „Сила воюючого з Польщею українізму росте з кожним днем. Українці викуповують землю, не допускають польського осадника, українські освітні й господарські орґанізації зростають чисельно і є в повному русі. Українці мають гроші, мають засоби діяльности, мають навіть зброю“ — писав відомий публіцист Й. Бартошевіч в боєвій статті „За східні землі“. Українці замикають білянс одинацятиліття великим ефектовним плюсом, миж (поляки), хоч осягнули все, за що боролися є тільки стороною, що тратять“ — такий білянс вивела львівська „Ґазета Поранна“.

З того часу менші й більші „алярми“ не затихали до сьогодні. Тільки сьогодні з ріжних причин вони щораз частіщі. Польські часописи пишуть про український „безкровний підбій“ — українську „господарську й культурну експанзію“, про те, що „на кінці великої, наскрізь мирної і позірно чисто продуктивної спекуляції видніє революційний акт“. І кожен день приносить нові голоси, нові стрівожені поклики до чуйности.

У великий дзвін ендецької опінії вдарив і бувш. міністер, відомий польський політик проф. Станислав Ґрабський. В цілому ряді статей про „креси й національности“ він робить підсумки польської „меншостевої“ політики і збирає висновки у цілу програму польського панування „на кресах“, стверджуючи, що „в часі останніх десяти літ відношення сил польської та української й білоруської цивілізаційно не змінилося на нашу (польську) користь. Сьогодні воно радше гірше, а не ліпше, чим було перед відновленням польської державної незалежности“...

Такі голоси, „алярми“ в чужому таборі можуть стати комусь безкритичному по нашій стороні веселкою, міражем нашого поступу. Робітникам, що втомилися в щоденній чорній роботі — дрібкою, вдоволення за труд. Але можуть вони бути і цим, що приспить наше поготівля: нашу силу і чуйність, і можуть стати навіть оправданням для безділля в наших рядах.

Та все це менше важне. Головне для нас питання, чи справді в нашій праці на всіх полях ми постійно рахуємо і реальні підсумки робимо, як це бачить польська сторона?

Чи справді зросли і ростемо ми в силу?

Відповіді на це питання не може нам дати ніхто посторонній. Відповідю не можуть бути й „алярми“ ворожої сторони, бо не все сила там, де бачить її противник. Відповідати мусить кожен з нас найперше про себе: чи справді він дав максімум матеріяльного й морального капіталу для справи! Відповідати мусимо всі, як національна спільнота: де і яку ми уявляємо силу! Робити рахунок мусимо самі, кладучи на терези нашої власної совісти наші успіхи й невдачі, наші матеріяльні й моральні здобутки і втрати, нашу силу, готовість і кожну нашу слабість.

Від часу упадку в наших визвольних змаганнях, розпорошення молодих і активних сил нації, від часу як ціле наше національне життя було одним побоєвищем, ми пішли — ясна річ — далеко вперед. Збірним зусиллям праці одиниць, власними засобами відбудували руїну. І сухі числа справді виказують нам сьогодні успіхи в поодиноких ділянках на культурному (але тільки орґанізаційно!) й економічному полі.

Але мусимо мати відвагу признати: і рахунки, які робимо ми з нашої праці і білянси поляків дуже односторонні. Повних і всесторонніх білянсів з кожночасних наших змагань досі не маємо і не можемо їх порівнувати. Всежтаки можемо сьогодні ствердити, що наші культурні й економічні успіхи не рівноважать навіть постійного політичного відвороту і тривожного стану нашої політичної думки, хаосу її шляхів і цілей. А всі оті матеріяльні здобутки, нехай вони будуть і дуже величаві, не зможуть ніколи заступити браку цього, що дає моральну силу, духову готовість поневоленій нації — ясної і гарячої свідомости в загалу *непримиримости того, що має бути з тим що є!*“

Правда, це imponderabilia, справи яких не можна вбрати в сухі цифри. Але в білянсі національних змагань вони найважніща позиція! І саме про них у нас забувається і нехтується ними в наших щоденних змаганнях. І саме задля них нам треба радше бити у дзвін на тривогу, чим радіти „алярмами“ другої сторони!

Адже майже всі оті матеріяльні успіхи добувалося й добувається у нас уступками з „непримиримости“! Адже в нас люде йшли і йдуть без озву, (або в найкращому випадкові вагаються чи йти,) „співпрацюють“ в чужих господарських та инших установах! Таж всі оті „травневі надії“ на один чи другий чужий режім — це не видумка якогось публіциста! — це думки і настрої загалу нашої провідної інтеліґентської еліти навіть на місцях. Адже наша офіційна політика активізує маси в якийсь і потрібний її момент, а потім постійно пацифікує їх, злагіднює і притуплює їх „непримиримість“. Адже в нас не роблять „угоди“ — але думають про неї і підготовляють її саме оцим розоруженням і послабленням національної активности і готовости!...

„Матеріяльні здобутки потрібні! Нехай. Але що значать вони, коли в нації немає волі будувати на них своє майбутнє? Чи дадуть вони нам силу видержати всі удари, події й конюнктури, коли не буде в нас постійної свідомости непримиримости нашої великої ідеї з фактичним сьогодні? Чи не розсиплються вони як єрихонські мури від самого трублення і не заставлять нас знову числитися з доконаними фактами, а не творити їх самим!

До Високоповажаного Пана Відвічального Редактора часопису „Український Голос“ в Перемишлі.

Високоповажаний Пане Редактор!

В 22. числі „Українського Голосу“ поміщено статтю п. з. „Що є, а що не є опортунізмом“, в якій пороблено цілий ряд несправедливих закидів кооперативі „Українське Народне Мистецтво“ і видаваному тою кооперативою журналові „Нова Хата“. Просимо помістити в найблищому числі „Українського Голосу“ слідуюче спростовання:

I. Неправдою є, що „Нова Хата“ фірмуючи себе номінально, як аполітичний журнал в практиці виявила дуже виразні політичні тенденції і станула просто на ґрунт радянофільства,

натомість правдою є, що „Нова Хата“, як журнал для плекання домашної культури, була і є аполітичним журналом, ніякої політичної, а зокрема радянофільської пропаґанди не вела і не веде. На основі подібних новинок та нотаток, на яких спираючись п. Мілена Рудницька видвигнула проти „Нової Хати“ закид радянофільської політики, можнаби доказувати, що „Нова Хата“ вела постійно націоналістичну пропаґанду (Нпр. статті: „Фраґменти“, „З життя цілої людини“, Спомини про бл. п. О. Бассарабову і тп.

Неправдою є, що Кооператива „Українське Народне Мистецтво“ дістала від радянського консуляту у Львові позичку в сумі 2.000 американських долярів,

а правдою є, що ані кооператива „Українське Народне Мистецтво“, ані „Нова Хата“, ані ніхто з їх відповідальних чинників, ніколи нестаралися ані о позичку ані о допомогу від радянського консуляту чи будьякої іншої радянської установи і ніколи ніякої допомоги ні позички від тих установ не дістали. Поголоску про це, що кооператива „Українське Народне Мистецтво“ одержало допомогу від радянського консуляту почав поширювати відомий п. Куриленко, директор Спілки „Гуцульське Мистецтво“ в Косові.

III. Неправдою є, що Кооператива „Українське Народне Мистецтво“ до часу появи статті в „Українському Голосі“ неспростувала тої клевети про одержання від радянського консуляту допомоги в сумі 2.000 амер. долярів,

натомість правдою є, що Кооператива „Українське Народне Мистецтво“ безпосередно по тім, як довідалася про джерело поширювання тої клевети звернулася:

1. до Ревізійного Союзу Українських Кооператив з проханням переведення ревізії діловодства кооперативи та всіх її прибутків, котрий по провірці діловодства та рахунковости кооперативи „У.Н.М.“ надіслав нам слідуючий комунікат:

Львів дня 20. березня 1923 р. Ч. 1511/30. Докладна провірка цілого діловодства кооперативи „У.Н.М.“ дає повну підставу на ствердження, що в книгах і актах кооперативи „Українське Народне Мистецтво“ у Львові нема ніякого сліду на одержання у формі субвенції від кого небудь, а тим паче від Радянського Уряду, квоти 2000 долярів, ані якоїбудь іншої суми з такого титулу, — навпаки провірка всіх рахунків та інших посвідок при асиґнатах виявили понад усякий сумнів, що всі вписані в книгах прибутки Хв. Кооперативи походять з окресленої статутової її діяльности. За Дирекцію Р.С.У.К. О. Луцький в. р. і Е. Храпливий в. р.

2. зажадала через свойого правного заступника дра Л. Ганкевича, адвоката у Львові від п. Куриленка відкликання в пресі поширюваної ним сплетні, а коли п. Куриленко відмовився від того, а рівночасно зірвав можливість вияснити справу в громадському суді, внесла кооператива „У.Н.М.“ проти п. Куриленка скаргу до суду за клевету. В тій справі відбулася вже перша розправа дня 13. червня ц. р., (отже ще перед появою статті в „Українському Голосі“ і про це була нотатка в „Ділі“). Чергова розправа, для переслухання свідків, визначена на день 25. липня ц. р.

IV. Неправдою є отже, що на кооперативі „Українське Народне Мистецтво“ тяжить неспростований закид побрання від радянського консуляту 2000 амер. долярів, а натомість

правдою є, що „У. Н. М.“ ужило всіх можливих громадських і правних засобів для опрокинення тої безпідставної та злобної клевети.

Управа кооперативи „У.Н.М.“:
Ірена Макух Павликовська, Стефанія Чижович, Марія Громницька.

Ф. КРУШИНСЬКИЙ. 5)

ГЕРОЇ ЗАКАМАРКІВ.

(Сучасний український вертеп).

3.

Микола Миколаєвич Ковальський.

Фіґурою справді нікому нічого невинною й ні до кого та й до нічого не маючою жадних претенсій — є Микола Миколаєвич Ковальський. Як він допняв гідности найвищого представника (орґанізованої еміґрації!) в Польщі, тобто став Головою У. Ц. К. в Варшаві — навіки залишиться загадкою. Той сам Микола Миколаєвич в глибині своєї простацької душі не раз очевидно, цьому фактові дивувався. Бо й дійсно аж до 31 грудня 1928 р. він був головою У. Ц. К. на протязі 4-х літ, не будучи на це становище не тільки не вибраний, але й не вимріяним ніким аж у такій ролі. Знає про цей секрет мабуть тільки один Андрій Миколаєвич і не раз під вусом всміхається на згадку, як то він з Миколи Миколаєвича зробив з першу невибраного, а потім й „одноголосно“ вибраного Голову У. Ц. К. в Варшаві. Правда часом робиться у сторонньої людини таке враження, що Лівицький „тримає при собі“ Ковальського прямо „від скуки“ аби самому не було сумно в соціял-демократичному запасі, бо Ковальський так само одставний соціял-демократ, або як принято звати був. с.-д...

Можливо також, що присутність Миколи Миколаєвича при Лівицькому пояснюється прямо таки звичайною життєвою необхідністю урівноваження злого добрим, бо Микола Миколаєвич незрівнаний спартанець, абсолютно урівноважений і безмежно скромний чоловік. Несамовиту карієру свою почав він з того, що в 1923 р. жив на Алеї Руж у Варшаві, в чудовому помешкані нашої місії. Займав там кімнатку, маленьку кімнаточку, на право при вході. Але не те цікаве, що він займав оту кімнатку, бо й я її колись займав, а цікаво те, як він упорядкував її оту ляльочку.

Перш за все, стояла там чудова сервантка з червоного дерева з бронзовою інкрустацією, покрита гарною, з венеціянським кружевом, серветкою. На ній були марморові й з севрської порцеляни статуетки та інши предмети. Микола Миколаєвич все те усунув: серветку зняв, щоб не завважала, статуетки поукладав на підвіконник, а на червоному дереві поставив спіртовку, ножі, вилки, ложку і т. и. прилади та переховував на ній оселедці, хліб та інші необхідні річи. Тобто обернув річ на пожиток а не на те, щоб займала дурно місце.

Обідати Микола Миколаєвич тоді не обідав, не було за що як казав, а їв один раз денно в вечері. Не раз доводилося бачити, як він бідолашний, ледве дотягав ноги, обтяжений пакунками під пахами, в руках і на гудзиках: хліб, пів кільо шинки, трохи більше ковбаси, трохи ковбасок, дещо масла, ну і, розуміється, традиційний оселедець. Так жити міг тільки дуже ощадний чоловік і ці господарські прикмети Ковальського швидко рознеслися славою серед еміґрації. Були навіть такі запальні прихильники його, котрі вірили, що Микола Миколаєвич взагалі ніколи і нічого не їсть. Ця слава скрізь рознеслася і зробила своє діло. Такі факти не приходять незаміченими, а часто навіть попадають в історію.

А то й може й справді цей факт попаде в історію, бо Андрій Лівицькій потрапить і туди людину затягти. Покищо Микола Миколаєвич попав у голови У. Ц. К. в Варшаві. І на цій високій посаді він з гідністю тримається тай далі переводить в життя свою систему ощадности. Через те служачим У. Ц. К. він платить не відразу, а потроху, зустріне котрого в коритарі, чи порожній кімнаті, обовязково оглянеться навкруги, чи нема нікого, сягне до кишені, щось відти витягне й ткне у руку, наділивши обдареного щей многозначним поглядом. Ось чому й виходить, що коли У. Ц. К. здає своє грошеве справоздання, то його урядовці зовсім бідні люде, котрі або дуже мало або й зовсім нічого за свою важку працю не одержують. Однако тільки Микола Миколаєвич при справозданнях не говорить відкиля він бере гроші на оті дрібні карманні видатки?.

Словом були й є причини до того, щоб Миколу Миколаєвича висунути на голову У. Ц. К. в Варшаві. Раз він потрапив чотири роки головувати, не будучи вибраним, то скількиж літ може він головувати на виборних началах? Так собі думав Андрій Лівицкій, і так собі бажав, щоб було. Правда, для еміґрації в Польщі абсолютно байдуже, хто буде головою У. Ц. К. бо є це інституція абсолютно не еміґрантська; але всетаки навіть „кобилка“, яку стягнено було на головну дію вертепу, на зїзд в грудні 1928 р. до Варшави, не хотіла, щоб Миколу Миколаєвича короновано остаточно на голову й піднесла крик: „давай яку вгодно, аби іншу голову“. Тоді Лівицький попробував свого „ділаючого“ способу й прислав сказати на зїзді, що „поляки“ бажають аби Ковальський був головою У. Ц. К. Як бажають, то бажають: прошу піднести руки... Отже, давай хоч би цього на голову, бо він бодай отих карманних грошей не пропє. І цей арґумент поділяли всі особливо, звичайно, Андрій Миколаєвич.

4.

Віктор Андрієвський.

Віктор Андрієвський — може найбільш загадкова і одночасно, дивна фіґура в вертепі Андрія Лівицького? Як про його походження, так і про минувшину — в Каліші ніхто або мало хто щось знає. А вже яким чином він опинився серед у-ен-ерівців — належатиме до вічної загадки для багатьох. В калішському таборі його чомусь прозвали Распутіном. Хто прозвав і при яких обставинах — не можу сказати. Але видно були для цього якісь поважніщі дані, коли до нього це слово так прилипло. Він, правда, не чорнявий, носа не має такого кінчастого, лице зовсім не довге, словом — ту нема найменьшої подібности до отієї історичної фіґури в російській історії. Певне не в фізичній істоті, а де инде треба отої подібности шукати. Одне, що трохи нагадує в ньому Распутіна — це, певне, голосна на цілий Каліш громадська діяльність і любов до жінок, з якими він у томуж обозі почав війну, веде її (хто любиться, той чубиться!) і вестиме можливо до кінця свого життя: або вони оті непокірні кохані Українки визнають нарешті, Андрія Миколаєвича Лівицького бодай тимчасовом головним отаманом і головою Директорії а його, Віктора Андрієвського, земляком, особистим приятелем і єдиним довіреним на Каліш отогож самого Андрія Миколаєвича, або він загине. Друге що в ньому нагадує Распутіна — це певне той вплив і результати його двохрічної праці в обозі, що виявились досить яскраво. Можна навіть сказати, що й Распутін не доказав того, чого доконав Андрієвський. Бо коли дім Романових поділився через Распутіна на два табори, то калішський табор поділився на безліч домів, а в девядесять випадках на сто — той серед одружених там нема такої пари, щоб одно другому не пакостило. І то систематично, вперто, на злість, аж до самогубства, розводу, або прямо бійки. Це не значить, що там виникають родинні непорозуміння, ні, це значить що розходження на ґрунті громадському прибирають форми родинних непорозумінь. Про оті „розходження“ громадські і родинні відомо широко.

Треба ще пару слів лише докинути про те, як Андрієвський опинився серед отих запроданців і голоти, про яких він пару літ перед тим писав докладно в вище згаданому тону в своїх спогадах „з минулого“.

Не знаю чи він і справді уже такий завзятий гетьманець, за якого себе видає, знаю тільки те, що від повстання проти Скоропадського до 1927 року він завше возив зі собою сокиру і жадним дотиком з петлюрівською бандою себе не сплямив. Належить це, само собою зрозуміло, до його плюсів, як рівнож й те, що займався за кордоном культурною пропаґандою нашої ідеї, подорожуючи з хором по західніх столицях. У Відні ж таки він розвалив отой хор і почав писати спогади. — Через те в Відні довше перебував і там же охрестив С. Петлюру найгіршим ворогом української справи, провідником ріжних банд нехристів і запроданців, що на біду збунтувалися проти законної добровольчеської влади на Україні в 1918 р. і перешкодили закопати в землю (живими ж таки, для сильніщого прикладу!) не тільки звенігородських селян на Київщині, але і цілу Україну. Отож, на знак жалоби завше опісля возив зі собою оту сокиру.

(Продовження буде).

Що чувати в світі?

Загроза митної війни поміж Америкою та Европою. В Америці переведено в останніх часах зміну митної тарифи, що викликало в цілому світі, а з окрема в Европі правдиву бурю незадоволення і негодовання. Товчком до приняття закону про нову митну тарифу був невідрадний стан американської сільсько-господарської продукції. Хліборобство в Зєдинених Державах півн. Америки вже віддавна дуже слабо виплачувалося, а порівнюючи з американською промисловістю воно упосліджене а разом з тим житєва стопа хліборобів у порівнані до промисловців була значно нища. Що далі положення хліборобів ставало все більше невідрадне, що викликало очевидно завзяту боротьбу фармерів з промисловцями. Американський уряд бажаючи усунути причину боротьби поміж цими двома галузями продукції, рішився довести до піднесення цін на сільсько-господарські продукти. З піднесенням однак цін виринула загроза, що чужі сільсько-господарські продукти готові своєю душевістю бити американську с-г. продукцію на власному американському ринкові. Така загроза й була *одною* з причин підвижки американської митної барієри. В звязку підвищенням мита на с. г. продукти послідувала одночасно й підвижка мита на інші продукти, бо подорожіння с.-г. продуктів потягає за собою неминучу підвижку платні фабричного робітника, а це знова веде до підвижки коштів продукції і цін фабрикатів. Таким чином дійшло до підвищення мита на всі роди виробництва на 35 відсотків вартости даного товару (пересічно). Не дивлячись однак на причини, що змусили Америку до підвижки митної тарифи, вона сама по собі являється убійчою для европейського промислу, а з окрема для промислу тих держав, що на вивозі своїх продуктів до Америки опирали в значній мірі свій торговельний білянс. На разі ще не відомо, як будуть боронитись ці европейські держави перед загрозою руїни деяких галузей їхнього промислу, перед якими нагло замкнено американський ринок збуту, але не виключене і правдоподібне є, що Европа захоче відплачуватись Америці таким самим „добром“, а це означалоби заіснування митної війни двох найбільших світових потуг — Европи і Америки. Піднесення митної барієри це одно зі звен американської політики, що йде по лінії змушення Европи визнати провідну ролю Америки в світовий господарці а в слід за тим і в політиці. Політика ця позначилася зовсім виразно після останньої світової війни такими потягненнями з боку Америки як: 1) Вимушення на европейських державах сплати воєнних довгів, шляхом загрози стримання дальших кредитів. Цим потягненням довела Америка до сильного обниження житєвої стопи усіх европейських держав і до заіснування безчисленних фінансово економічних кріз. 2) Зачинення американських границь перед безробітною европейською еміґрацією, чим в значній мірі посилила безробіття в Европі. Домагання Америки сплати Европою довгів ефективною валютою, позбавляючи її можливости сплати тих довгів безпосередно при помочі европейської людської енерґії та праці (замкнення границь перед еміґрацією), або при помочі товарів (митна барієра), має на меті змусити Европу до визнання американських диктатів у світовій господарській політиці та перепродання американській фінансієрі европейських варстатів праці, себто поодиноких галузей промислу: фабрик, копалень, природних богатств, тощо. Наразі конфлікт Америка — Европа находиться в площині господарського змагання. Що далі він набиратиме все виразніщих прикмет боротьби політичної.

Судороги московського імперіялізму. Перебіг останних подій в Китаю, де за ініціятивою і за гроші большевиків підкуплено кількох китайських „ґенералів“ та зорґанізовано північну армію і правительство, висвітлюють в значній мірі ті шляхи якими прямував СССР в напрямку шахування Японії, а з другого боку японської політики в напрямку відкинення як найдалі СССР від берегів Тихого Океану. Большевики не могучи дібратись своєю пропаґандою до японської душі, не маючи супроти того ніяких виглядів на большевицьку революцію в Японії, рішили створити протияпонський кулак в північному Китаю. Згідно з останніми відомостями, ця чергова спроба большевиків невдалася, бо північно-китайська армія ані не створила загрози для націоналістичної армії південного Китаю, ані тим більше не є спосібна сповняти ролі московського тарана проти Японії. Вистарчило кілька незначних потягнень з боку Японії, щоби той таран зліквідувати. Взагалі політика Москви на Далекому Сході, а з окрема змагання її за вихід на Тихий Океан, належить до найслабших місць московської імперіялістичної політики. Після програної російсько японської війни в рр. 1904—5, можливість опанування Москвою берегів Т. Океану зістала погребана. Її спроби кинутись в протилежний бік, в напрямку Атлянтійського океану так за царських часів, як теж і за большевицьких, не то що не довели до успіхів, але навпаки відкинули Москву від Балтику, відкинуть її теж від Чорного Моря. Україна, Литва, Естонія, Латвія, Фінляндія і Японія — ось та петля, що зі залізною послідовністю затискається на шиї московського великодержавного імперіялізму.

Революційні розрухи в Єгипті. Останні події в Єгипті свідчать про те, що Анґлії доведеться втратити цей край. Відтягання Анґлією полагодження справи повного усамостійнення Єгипту, аж до вирішення індуського питання, не дасться здається здійснити. Може власне анґлійські клолоти в Індіях є одною з причин, чому єгипетські націоналісти приспішують розвязку. Але є ще в Єгипті друга сила, а саме група короля Єгипту Фуада, що не хоче якраз тепер допустити до остаточної розгривки, хоча по суті її політика є теж націлена на здобуття для Єгипту повної державної самостійности. Спір поміж націоналістами і королівською групою йде лише про час. І якраз на тому тлі розгортається в Єгипті націоналістична революція проти короля. Революційні події в Єгипті назрівали довший час. Запальний стан цього спору зачався від тоді як король, користуючись піддержкою попереднього, консервативного анґлійського уряду розвязав єгипетський парлямент зложений в трох четвертих з представників націоналістів і завісив правосильність конституції. Колиж до влади в Анґлії прийшов уряд Мекдональда, розписано в Єгипті нові вибори до парляменту, а тодішний голова уряду і провідник націоналістів Нагас Паша поставив на першому засіданні парляменту внесення про охорону републиканського устрою. Парлямент цей закон ухвалив, але король не тільки що його не підписав, але поставив зі свого боку домагання ухвалення парляментом закону про поширення прав королівської влади. Нагас Паша не погодився на домагання короля і вслід за цим уступив. Тоді король доручив складання нового уряду свойому однодумцеві Сідкі Паші. Цей останній приступаючи до виконування своїх обовязків, в першу чергу заборонив відбувати націоналістам збори і віча, а зокрема Нагасові Паші заборонив обїздити край. Нагас Паша видав тоді маніфест до народу де заповів, що в найблищому часі він відвідає особисто цілий край. Два тижні тому відбув Нагас Паша першу свою подорож до міста Мансураг. При цій нагоді дійшло до кровавих сутичок поміж військом і товпою, при чому на Нагаса Пашу доконано невдалий атентат. У відповідь на події в Мансураг націоналісти зорґанізували в Александрії демонстрацію, підчас якої впало по обидвох воюючих спорона вісьмох забитих і біля 500 ранених. На день 21 ц. м. визначили націоналісти засідання парляменту без огляду на заборону короля. Одночасно на цей день заповіджено велику демонстрацію в столиці. Треба сподіватися, що цей день буде критичним в діях Єгипту. Богато буде залежати очевидно і від того, як поставляться Анґлійці, що досі заховували невтральність в спорі короля з націоналістами.

Миролюбивий вітер на Балкані. — Такий заголовок що правда не погоджується з тим поглядом чи опінією, що ми утворили собі про балканський, вічно кипучий котел, але це не зміняє тої дійсности, що поміж Грецією, Туреччиною і Болгарією йдуть від довшого вже часу балачки про встановлення поміж собою добросусідських відносин. Заходам тим патронує Італія, яка таким чином хоче здобути для себе в тих трох державах явних, а що найменше тихих союзників в майбутніх, грядучих збройних конфліктах. В жовтні має відбутись конференція згаданих трох балканських держав, що має на меті в першу чергу усунути причини і огнища непорозумінь. Тими причинами чи огнищами є між іншими справа ліквідації війни і зміни границь, шляхом переміщення населення для вирівнання етноґрафічних границь. Ходить о те, щоби еміґрантам дати винагороду за втрачені ними маєтки. В тій справі вівся довгий час спір поміж згаданими державами, при чому Греція у відношенню до Болгарії була довжником, а у відношенню до Туреччини вірителем. Болгаре заскаржили Греків перед гаґським розємчим трибуналом за відшкодовання для болгарського населення виселеного з Тракії. Зноваж Греція заскаржила за подібні речі Туреччину. Конференція має богато виглядів на те, що на ній вдасться погодити взаїмні спори і претензії згаданих держав, не дивлячись на те, що з боку Югославії робляться заходи перед турецьким урядом, що мають на меті відтягнути Туреччину від балканського союзу трох держав. В звязку з тим, перехрещування впливів на Балканах з боку Франції (через Югославію та Румунію) і Італії (безпосередно і при допомозі Греції, Болгарії та Туреччини) прибирає на силі. Противенства щораз більше заогнюються якраз через миролюбиві заходи Греції, Туреччини і Болгарії.

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ПОДІЇ.

Американський митний уряд не приняв посилки 4 міліонів штук дерева з СССР, мотивуючи свій крок тим, що дешевість цього дерева пояснюється безсоромною експльоатацією енерґії депортованих вязнів на Мурмані.

* * *

Польща заходиться біля орґанізації европейського господарського бльоку аґрарних країв. В тій справі наступило вже порозуміння поміж Польщею та Югославією. Котрі з европейських держав приступлять до цього бльоку, ще невідомо.

* * *

Конфлікт уряду з парляментом в Німеччині закінчився розвязанням парляменту канцлером Брінінґом з доручення президента Гінденбурґа. Розвязання наступило безпосередно після приняття парляментом заяви недовіря для уряду. Вибори до нового парляменту розписані на день 14. вересня ц. р.

Сталінізм у двох зеркалах.

I.

XVI зїзд „всесоюзної комуністичної партії“ в Москві скінчився. Перебіг його, а з окрема десятигодинний політичний звіт виголошений Сталіном є моментом великої ваги.

Вага його в цьому, що на зїзді Сталін остаточно загарбав в свої руки весь партійний капітал влючно зі спадщиною Лєніна, уладивши погром на найбогатіщих інтелєктуально і духово членів партії, співтворців большевицької революції. Сталося те, чого боявся Лєнін. Лєнін бачив в Сталінові „того кухаря, що може заварити отруйну страву для комунізму“ і тому безпосередно перед смертю горячково підготовляв виключення Сталіна з партії.

XVI зїзд компартії не був властиво ніякою *нарадою* партії. Він нагадував радше одно з тих принять, що їх улаштовували московські царі для нищення опозиціоністів, членів правлячої групи, при чому сталінівські опозиціоністи поводилися так як опозиціоністи царські: добровільно вихиляли чарку з отруєю подану особисто царем. Зїзд компартії був леґалізованнєм єдиновладства Сталіна, що прийшло на зміну єдиновладства партії, диктатури Сталіна замість диктатури пролєтаріяту, а ґенеральну лінію партії замінив волею одної особи. Таким чином большевицька революція увійшла зовсім виразно і леґально в межі ери Сталіна. Основні питоменности цеї ери, що зарисовувалася вже перед зїздом, а на зїзді набрали заокруглення це — 1) Опортунізм в справах большевицької ідеольоґії, 2) Деспотизм в персональній політиці, 3) ставка на революцію в закордонній політиці, 4) Переміна СССР з краю рільничою на край промисловий, шляхом швидких темпів індустріялізації, в економічній політиці, 5) „Погодження національних шовінізмів“ шляхом підведення окреміщних національних культур і мов під спільний знаменник одної „соціялістичної“ культури і мови — в національній політиці, 6) Розміщення промислових баз виключно на чисто московській території, оподалік від західних меж СССР, а передовсім ставка на нову вугільно-металюрґічну базу урало-кузнецького комбінату. (Асекурація на випадок революції на Україні). 7) Скасовання фабричних радгоспівських і колгоспівських рад та встановлення „єдиноначальности“ („*не має хазяїна на заводі, нема порядку в роботі*“), 8) Явне зірвання з демократизмом в теорії і практиці („*Не можна далі терпіти, щоб наші с.-г, чи промислові підприємства мали характер якихось парляментів*“).

Осьтак виглядає обличча Сталінізму в зеркалі XVI зїзду всесоюзної комуністичної партії.

Поминаючи однак те, що згаданий зїзд, в силу нечуваної бюрократизації большевицького партійного апарату, не міг бути речником справжніх настроїв та думки хочби партійної маси, то є ще друге зеркало, зеркало дійсности СССР, перед яким Сталінізм мусить станути. Це зеркало є і буде невдячне для Сталінізму.

II.

(Індустріялізація).

Найважніще питання перед яким стоїть Сталінізм, це переміна СССР. з краю хліборобського на край промисловий. Найважніще тому, що *головним чином* від переведення в життя пляну індустріялізації СССР є узалежнене існування самого СССР в його дотеперішньому політичному виді. Згідно з пляном Сталінізму перед індустріялізацією стоять два основні завдання: 1) Орґанізація, унормовання і посилення власних ринків і 2) дезорґанізація, вношення хаосу і ослаблення чужих (закордонних) капіталістичних ринків. Опріч цього плян індустріялізації є подуманий як ґенеральний лік на безробіття, примітивізм сільсько-господарської техніки, ну і найважніще на обслуговування армії.

На підставі дотеперішної практики можна поважно сумніватись про спроможність виконання тих завдань, що їх ставить перед собою Сталінізм в ділянці індустріялізації.

Вже досі кинено в ненаситний шлунок індустріялізації міліярдові суми з державної большевицької скарбниці, віддано на його услуги абсолютно все: Доведено до безприкладної нужди поголовно усе населення СССР, а з окрема пограбовано і далі вимотується останні соки зі села, аби тільки могти кинути якнайбільше в ненаситну пащу промислових інвенстицій. Це тягнеться вже цілими роками. А мимо цього на внутрішному ринкові не тільки нема поправи, але з кождим роком стан погіршується. Мало того: Внутрішний ринок завмирає, його опановує щораз більший хаос. В парі з тим, як на цьому ринкові щораз більше відчувається брак фабричних виробів, здержався теж приплив сільсько-господарських продуктів. Це самозрозуміло, бо не повезе селянин збіжа до міста коли за збіже він не може нічого купити. Товаробмінний рух втратив імпульс.

Правда, большевицька індустрія кинула на закордонні ринки силу товару, не числячись з власними коштами продукції, ані з коштами транспорту. Це все робиться з метою дезорґанізації цих ринків. Мало й того: На чужі ринки кинено грабовані сільсько-господарські продукти, відбираючи їх прямо з рота навіть голодним, знужденілим малим дітям (яйця, масло). Кинено теж величезні маси дерева, при вирубці якого занято міліони уголовних і політичних засуженців. Все це йде коштом нужди, злиднів і життя міліонів населення СССР. А вислід? Замість дезорґанізації і вношення хаосу на чужих ринках, доводять большевики ці ринки якраз до орґанізації. Заходи Сталінізму в тому напрямку викликують дуже гостру реакцію. Закордонні ринки прямо відмовляються користати з таких „благодатий“ і замикають перед большевицьким товаром свої ринки. Упадок курсу червінця є теж одним із вислідів того рода большевицької торговельно-господарської політики. Є дані думати що індустріялізація СССР і звязана з ним економічна політика Сталінізму, замість розчистити ґрунт під революцію поза своїми межами, розчищує його у себе і якраз з того напрямку жде Сталінізм смертельний удар. Є дані думати, що продовжування здійснювання ґенеральної лінії Сталінізму в ділянці індустріялізації СССР коштом сільсько-господарської продукції і неминучого зубожіння всего населення а з окрема села, буде поглиблювати роском поміж хліборобською і робітничою клясою, що в свою чергу спричинятиме дальший роскол в низах комуністичної партії. Животним для Сталінізму являється питання, чи голодний міщух та ожебрачілий хлібороб будуть могти довго жити самою тільки надією та обіцянками про прийдешний рай. Загроза з того напрямку являється тим більше, що селяне і робітники СССР знають про те, що експльоатація їхньої сили, грабоване селянське збіже, вирубуваний ліс, текстилії, гутничі вироби, яйця, масло, мясо, дріб ідт. є зужиткуване пролетарською державою на те, щоби здезорґанізувати і вносити хаос на чужих (закордонних) ринках, куди ці всі продукти кидається нище власних коштів продукції. Політичні мотиви такої системи торговельної господарки не переконують голодуючого населення і ніколи його не переконають.

„За що ми властиво змагались і кров свою проливали“ — таке питання ворушить щораз глибше і болючіще уми пролетаріяту в „пролетарській“ державі, селян-червоноармійців, і взагалі партійну масу на низах. Це питання є найбільш вимовною відбиткою образу Сталінізму в зеркалі дійсних настроїв в СССР.

Ратовання невідрадного положення в той спосіб, щоби перескочити пятилітний речинець пляну індустріялізації і пущення на „соціялістичні тори“ сільсько-господарської продукції, при помочі трилітнього, чи навіть дволітнього скоку (як про це була мова на зїзді), було можливе до подумання лише в атмосфері того дурману, який панував на XVI. зїзді всесоюзної компартії. Передовсім не може бути мови про те, щоби колективні господарства могли в блищому часі взяти на себе тягар і ролю апровізаторів голодуючих міст. Врешті система колективних господарств, доведе до політичної активізації хліборобської кляси, а активність ця не мусить йти в ногу з большевицькими імперіялістичними плянами. Навпаки, тенденції цеї активности вже сьогодня обераються проти Сталінізму.

(Продовження буде).

По всій Україні.

Північно-Західні Землі.

Вислід виборів на Ковельщині. Доповняючі вибори до сойму в 56 окрузі (Ковель, Володимир Вол., Горохів, Любомль) закінчились великою поразкою одинокої української національної листи, яку там ставлено, а саме УНДА. Побіду віднесли натомість большевики з під стягу Сельроба здобуваючи 4 мандати (на 5). Пятий мандат припав послові Підгірському з УНД-а. На програну УНДО склалось богато причин, а між іншими неясність його ідеольоґічного обличча.

„Ревія Гайдамаччини у Кресовім місті“ — Дня 6. липня ц. р. відбулося в Журавні величаве кооперативне свято. Краківський “Іл. Курер Цодзенни“ називає це свято “офіціяльною ревєю антипольських елементів“ і так описує його: Вчасним ранком дня 6. липня всіма дорогами почали стягатися ніби у військовім порядку громади розполітикованих русинів, спершу кінниця, потім піхота хлопи і баби, а на кінці вози з господарськими прирядами і плуги. Всі учасники мали жовто-сині відзнаки, і такимиж прапорами прибрано і деякі доми. На вільнім воздусі відбулося Богослуження в асисті кільканацяти руських попів. По Богослуженю відбувся похід через місто. Промови, які при тій нагоді виголошено, не мали нічого спільного з льояльністю до до дежржави.“

Спалення фільварку. — “Львовскі Курєр Поранни“ подає що в четвер о год. 12. в ночі вибух пожар у Вислобоках коло Львова, в маєтку б. мін. військових справ ґен. Юліяна Малькевського. На місці були порозкидувані летючки в українській мові протидержавного місту з кличем на кінці “Ляхи за Сян“ і погрозами нових актів терору. Шкоди спричинені вогнем виносять ок. 150 тисяч зол. Підпалити шопу мали на думку Льв. Кур. Пор. члени ураїнської Орґанізації Націоналістів, яка в якомусь „Юнаку“ орґані ОУН заповіла цілий терористично-саботажних виступів.

Саботаж в Коломийщині. — Перед кількома днями в ночі незнані справники в двох місцях перетяли телеґрафічні дроти на границі коломийського і косівського повітів, на шосі між Пістинем й Уторопами.

Так виглядає „спулжицє“! — Хрунівський „український“ драматичний кружок в Глинську Рівенського повіту уладив аматорське представлення, з якого 50% доходу мало піти на Лігу Оброни Повєтшней Паньства Польскеґо. Це представлення місцеве населення збойкотувало. „Сл. Поль.“ пише, що сталося це під впливом „аґітаторів“ — якогось Короля і другого, який приїхав спеціяльно зі Здолбунова, і закликає владу почати вживати „одменних сьродкуф“ проти такого населення.

Пластова прогулька під ескортою. — Монастир оо. Студитів в Уневі вислав зі свого захисту 18 хлопців на відпуст до Зарваниці на день св. Петра і Павла. По відпусті хлопці мали якийсь час задержатися в зарванецькому монастирі на вакаціях. Тому що хлопці були в пластових одностроях, поліція арештувала їх, передержала добу в підгаєцькій тюрмі і відставила їх під ескортою до Унева.

Арештування в Бориславі. — Як відомо в днях 17. травня ц. р. в Бориславі в часі святочної Академії з приводу „11-ліття визволення нафтового басейну від української інвазії“ невідомий справник кинув через вікно бомбу на салю. Тодіж арештовано Михайла Гнатова, робітника, і Миколу Сеніва, ґімн. учня, буцімто членів УВО і безпосередніх справників замаху. Тепер арештовано ще Миколу Андрушкова, учня 8-ої кляси української ґімназії в Дрогобичі. В часі ревізії в нього дома в Бориславі поліція мала знайти обтяжуючі матеріяли, які неначебто стверджують участь Андрушкова в замаху і приналежність його до УВО. Арештованого відставлено до Самбора. Слідство держать в тайні.

Ревізії й арештування в Дзвинячі. — 30. червня ц. р. в селі Дзвиняч пов. Заліщики місцева поліція і двох аґентів з Чорткова перевели ревізію у тамошнього пароха о. Ганкевича. Ревізія тревала 5 годин. Нічого не найдено. Всежтаки арештовано сина о. Ганкевича Миколу, студ. філ., і Сохацького, учителя. Далі переведено ревізію у всіх свідоміщих селян й арештовано двох селян Думних. Одного випущено зараз на волю. Всіх инших передано до суду. Арештованим закидують 58. пар. (головну зраду)

П. Прокуратор, автобуси чи що? — „Слово Польське“ п. з. „Авантура в рівенській тюрмі“ подає: „До переходячого через подвіря вязниці в Рівному прокуратора Прушиньского вжив один із вязнів зневажливих слів, з приводу чого прок. Прушиньскі був змушений потягнути цього вязня до відповідальности В часі, коли тюремна сторожа хотіла випровадити цього вязня з келії, співвязні ставили опір, уступаючи щойно під загрозою ужиття зброї. Коли цього вязня таки випроваджено з келії його товариші почали авантуру, здемолювали і знищили вікна, причі і частину дверей та дісталися на тюремний коридор. Візвана до зліквідовання авантури поліція не входила до середини, тому що бунт вязнів усмирила вязнича сторожа“. Подаючи новинку про цюж саму подію краківський Іл. Курерок знаходить таку „причину“ події: „причиною тих подій були непорозуміння між вязнями. Жартуни твердять, що вони домагалися від бувш. автобусового підприємця „ґрафа“ Ґрабовського, який сидить разом з ними, щоби він урухомив автобуси, бо їм за далеко ходити на переслухання до повітового суду“.

Стільки „інформації“ польської преси.

Вийшли з тюрми. — Дня 23. червня вийшов на волю по три місячній тюрмі у Львові кравецький робітник Еміль Штаєр, арештований в справі Саляка і тов. (справа плянованого замаху на большевицький консулят). По семигижневій тюрмі (6 тижнів у Львові, один в Рівному) вийшов також на волю Юрко Дутко, син письменника Федора. Закидали йому приналежність до УВО.

Радянська Україна.

Чистка зелізничої служби. — Совітська влада перевела чистку персонального складу зелізничої служби на Україні. З дирекції полудневo-західної зелізниці видалено понад 200 урядників, з яких 86 належало до української армії, а решта походить зі шляхетського і духовного стану.

Голод. — Рвжські часописи містять листи з вел. України, в яких читаємо, що на Рад. Україні панує страшний голод, наслідком чого поширюються всякі пошести. В одному листі з Миколаєва пишуть між ін. „Пухнемо з голоду, нема що їсти“. Харчеві продукти стали тільки привілеєм партійних комуністів а инші горожане не можуть дістати „пайки“. Багато кооператив порожних, брак мануфактури“.

На Закарпаттю.

Чехи закладають жидівські школи. — В Мукачеві засновано гебрейську ґімназію, яка в найблищому році буде вже мати 180 учнів. Опріч цього в Мукачеві повстала ще одна гебрейська народня школа, а в найблищому році повстане гебрейська школа в Торун.

Буковина.

Антисемітські ексцеси. — В неділю 13. липня ц. р. в деяких громадах Буковини відбулися антисемітські демонстрації. Особливо різкий перебіг мали вони в одній громаді коло Сучави. Кілька соток селян вдерлось до жидівських домів і потурбувало мешканців. Жидівські підприємства спустошено і знищено. Демонстрації розігнала жандармерія і військо. В иншій громаді спалено 10 жидівських домів. Між селянами розкидувано минулого тижня летючки зі закликом бути готовими до порахунків зі жидами. Ці демонстрації це вияв румунського антижидівського руху в останньому часі.

За межами України.

Ювілей о. Митрополита в Берліні. — Українська кольонія в Берліні уладила в дні 11. липня святочну академію з нагоди 30 літнього ювілею Митрополита. — Академія відбулася у великій салі єпископської палати. Присутні були майже всі Українці з Берліна, між ними й б. гетьман П. Скоропадський. Було багато гостей Німців. Вступне слове мав проф. Д Дорошенко, реферати о. Др Вергун, ініціятор свята, і проф. Зенон Кузеля. Співав укр. академічний хор під проводом п. Зарицького. Ювілятові вислали присутні спеціяльну адресу виконану М. Гоцієм.

На могилі полк. Вітовського. Українське паломництво до Люрд в переїзді через Німеччину задержалося в Берліні. Паломники відвідали гріб полковника Віговського та сотника Чучмана. На могилі відправив еп. Бучко в асисті других священиків — учасників паломництва, панахиду, в якій взяли участь також представники української кольонії в Берліні.

Укр. єпископи в Познані. — В Евхаристійному Конґресі в Познані взяли участь: митр. Шептицький і всі українські гр. кат. Епіскопи. Студенти Галичане, які студіють у Познані і громада еміґрантів з Вел. України уладили о. Митрополитові й оо. Епіскопам приняття.

(..) Дня 8. липня 1930 р. скінчив в Лієжі (Бельґія) „Академію Штук Красних“ (Academie Royale des Beaux-Arts) Стеців Степан родом з Добрівлян пов. Дрогобич!

Під увагу абітурієнтам! Управа „Секції Студентів Волині, Полісся і Холмщини при У.С.Г. в Кракові подає до Відома абітурієнтам, що всякі інформації що до вписів на всі Вищі Школи в Кракові висилає секретар Секції Даміян Шиприкевич (Адреса: w. Ostrowce, p-ta Włodzimierze, pow. Sarny na Polesiu). При запитах проситься залучити почтовий значок на відповідь.

НОВІ КНИЖКИ.

Ґен. Всеволод Петрів: **„СПОМИНИ“** *частина III. Від Кримського походу до Гетьманського перевороту Львів 1930. Видавн. „Червона Калина“ стор. 164.* По довшій перерві появилася III. частина Споминів ґен. Петрова. Вже в самім заголовку міститься час, який обіймає ся частина. Книжка складається з 5 розділів: I. розділ має наголовок *„Постій в Полтаві. Співжиття з Німцями. Розмова з ґен. фон дер Гольцом. Дальший похід вперед“.* II — *„На Конградському напрямку“;* III — *Похід на Крим;* IV — *Татарський уряд — Наш вихід з Криму;* V — *На постою в околицях Мелітополя — Гетьманський переворот.* — Добрі прикмети книжки, про які я згадував при обговорюванні двох перших частин, треба і тут підкреслити. Гарний і живий спосіб оповідання робить лектуру книжки дуже цікавою. Я читав вже спомини про ті самі події й інших авторів; маю тут на думці *„Спомини“ Б. Монкевича* і спомини *Романа Винницького „Похід на Крим“* (поміщений в Календарі „Червоної Калини“ за рік 1929 стор. 21—29), однак мимо сього прочитав я книжку ґен. Петрова з великим зацікавленням. Особливо сам похід через Крим, переговори з Татарами, з Німцями приковують увагу читача, а на стор. 92 читаємо: „Роблю побіжний перегляд чамбулу. Це мабуть вперше в українській історії український командант робить перегляд татарської ним-же зформованої частини“. Се місце навіть до певної міри зворушує читача.

Надіслане.

Український Інститут ґімназіяльний прийме на управительку інтеліґентну, енерґічну жінку, розуміючуся на ґаздівстві. Платня після умови. Зголошення належить слати до 15. серпня ц. р. до Управи Українського Інститута ґімназіяльного в Перемишлі, при вул. Баштовій ч. 34.

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.